

Succes Máxima Centrum werkt als een magneet op geldschieters

Een jaar geleden opende het Prinses Máxima Centrum zijn deuren. De ambities waren torenhoog: 'het Máxima' moet uitgroeien tot het grootste kinderoncologisch centrum ter wereld. Liggen de nu al ruim 1100 artsen, onderzoekers en verpleegkundigen na twaalf maanden op koers?

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2020 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

Patiëntje Ella maakt met meester Remi een ritje op de skelter in een van de binnentuinen van het Prinses Máxima Centrum. Het centrum heeft een eigen school. Foto's: Renate Beerse voor het FD.

Buiten brullen nog een paar bulldozers, en het hoogste punt van het nieuwste gebouw werd pas eind vorige maand gevierd. Maar verder oogt het Prinses Máxima Centrum als een normaal ziekenhuis. Het grote verschil: buiten geen hoogbejaarde patiënten rokend in een rolstoel. En alles - apparatuur, bedden, koffieautomaten - is hagelnieuw.

In het kort

In het Prinses Máxima Centrum is het aantal complicaties bij operaties gehalveerd.

Het bij elkaar brengen van onderzoek en behandeling is een voorbeeld voor de gezondheidszorg.

Er is een geweldig tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen.

Gevolg: een enorm gepuzzel, met operaties op gekke uren.

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

[AcademieNieuwezorg](#) - Roelof Hartplein 13H - 1071 TS Amsterdam - info@academie-nieuwezorg.nl - (020) 845 40 18

In de ruime ontvangsthal is het een komen en gaan van bezorgd kijkende ouders met hun vaak zeer zieke kinderen. Zij weten één ding zeker: in 'het Máxima', aan de rand van het Utrecht Science Park, pal naast het UMC Utrecht en het Wilhelmina Kinderziekenhuis, kunnen ze rekenen op de meest geavanceerde zorg die op dit moment voorhanden is.

Het Prinses Máxima Centrum (PMC) was bij aanvang een beleidsmatig huzarenstukje. Na jaren van moeizaam overleg besloten zeven ziekenhuizen verspreid over het hele land hun afdeling kinderoncologie op te geven en over te dragen aan het nieuwe centrum in Utrecht. De medische noodzaak won het van het behoud van een eigen kleine afdeling met jaarlijks slechts een handjevol patiënten en artsen die zich daarom met andere dingen bezighielden.

‘Driekwart van de zeldzame kinderkankers werd niet onderzocht, want met een enkel geval per jaar is dat ondoenlijk. Hier gebeurt dat wel’

• Hans Clevers, wetenschappelijk directeur PMC

Concentratie van specialismen

Jaarlijks krijgen zo'n 600 kinderen in Nederland een vorm van kanker. De genezingskans is ruim 75%. Dat lijkt veel, maar kanker is veruit de meest voorkomende doodsoorzaak bij kinderen. Iedere twee dagen sterft een kind aan de ziekte. Om vooruitgang te boeken is het belangrijk de tumoren van zoveel mogelijk patiëntjes te verzamelen en te vergelijken met andere. Concentratie van specialismen is dan onvermijdelijk, zo is de gedachte.

Dat gebeurt in het Máxima, dat precies een jaar geleden zijn deuren opende. De voordelen zijn volgens Hans Clevers, wetenschappelijk directeur van het Máxima, duidelijk zichtbaar. 'Driekwart van de zeldzame kinderkankers werd niet onderzocht, want met een enkel geval per jaar is dat ondoenlijk. Nu gebeurt het hier in huis wel.'

Alle kinderen in 'het Máxima' zijn beschikbaar voor onderzoek en de bevindingen komen direct ten goede aan de kinderen. Behandeling en onderzoek zijn volledig geïntegreerd. De onderzoekers wonen enkele malen per week de patiëntbesprekingen van de artsen en verpleegkundigen bij. Het hogere doel is kindersterfte als gevolg van kanker uit te roeien.

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2020 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

Patiëntje Ella met meester Remi bij het beeld van Nijntje bij de ingang, dat is gesigeneerd door koningin Máxima.

Minder complicaties

Is het nu al te zeggen of door de bundeling van kennis minder kinderen zijn overleden? 'We werken met vijf- en tienjaars overlevingscijfers, dus het zou van arrogantie getuigen om te claimen dat we nu al extra levens hebben gered', zegt Rob Pieters, in de raad van bestuur verantwoordelijk voor de medische portefeuille. De afgelopen twaalf maanden behandelde het PMC precies 600 kinderen. Er was ook een week waarin vijf kinderen bezweken aan hun ziekte.

Pieters: 'Maar we kunnen wel wat anders aantonen: het aantal complicaties bij chirurgische ingrepen is aantoonbaar met 50% teruggebracht. Een ongelooflijk resultaat. Als je iets vaker doet, word je er beter in. In het dagelijkse leven weten we dat natuurlijk al lang. In de zorg moet je het ieder keer weer bewijzen.'

'In het Máxima hebben we vijf kinderkankerchirurgen. In de tien voorafgaande jaren waren dat er 52, verspreid over Nederland. Elk ziekenhuis had er een of twee, maar ze waren wel een keer op vakantie en dan nam een collega het over. Die waren niet slechter, maar toch minder gespecialiseerd.'

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

De gang van zaken rond het PCM toont volgens de bestuursvoorzitter van het Utrechtse ziekenhuis, Diana Monissen, aan dat een trendbreuk in de vaak stroperig georganiseerde gezondheidszorg mogelijk is. 'Als we het afgelopen jaar één ding hebben laten zien, is het hoe je wel degelijk vernieuwing en nieuwe inzichten bereikt als je de zorg echt rond de patiënt organiseert. Veel meer nog dan ik altijd al heb vermoed. Het zou zeer verstandig zijn om deze aanpak bij zeldzame ziektes of de behandeling van meervoudig gehandicapten uit te proberen.'

Wetenschappelijk directeur Clevers vat samen: 'Het gaat om beschikbare kennis die gezamenlijk optelt tot betere zorg.'

‘Het zou zeer verstandig zijn deze aanpak ook bij zeldzame ziektes of de behandeling van meervoudig gehandicapten uit te proberen’

• Diana Monissen, bestuursvoorzitter PMC

Financiering

De financiering is eveneens in rustig vaarwater gekomen. Het eigen vermogen is in een jaar tijd opgelopen van €45 mln naar €51 mln. Wel werd er meer bij de bank geleend: €50 mln. En de solvabiliteit (verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen) liep iets terug van ruim 30% naar 25,5%. Maar de onderneming kan dus voldoen aan alle financiële verplichtingen.

Belangrijker is de stabiele inkomstenstroom. Bij aanvang was het onderzoek in het Máxima volledig afhankelijk van de giften van het kinderkankerfonds Kika (zo'n €10 mln). 'Ronduit armoedig', mopperde Clevers een jaar geleden. Onlangs heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport besloten de eerder toegezegde €4 mln de komende jaren op te laten lopen tot €12 mln structureel onderzoeksgeld. Bovendien hebben artsen in het PMC een aantal Europese subsidies toegewezen gekregen voor onderzoeksvorstellen.

Daarnaast stortte het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap €650.000 voor educatieve voorzieningen, zoals onderwijzend personeel en een klaslokaal. En de Prinses Máxima Centrum Foundation draaide overuren. Van een autorally met meer dan twintig sponsors en inzamelingsacties door Rotary en Lions tot een groot benefietgala met als hoofdgast koningin Máxima zelf. In totaal haalde de Foundation vorig jaar €10 mln op voor 'zorggerelateerde zaken' zoals een gezinskamer of een theater.

Looney Tunes-figuurtjes. Het Prinses Máxima Centrum heeft veel speelruimtes voor kinderen en een kamer waar kinderen muziek kunnen maken of beluisteren.

‘Verzekeraars willen op korte termijn een grotere reductie van de kosten inboeken dan wij verantwoord vinden’

• Diana Monissen

Goedkoper

Een van de redenen voor zorgverzekeraars om akkoord te gaan met de komst van het Máxima was dat de concentratie van de zorg 10% tot 15% goedkoper zou worden dan de behandeling in zeven verschillende centra. Is die verwachting uitgekomen? PMC-bestuursvoorzitter Monissen: 'Dat is allemaal nog niet zo simpel. Verzekeraars willen op korte termijn een grotere reductie van de kosten inboeken dan wij verantwoord vinden. Ze baseren hun berekeningen op de oude situatie waarin verschillende centra bestonden. Wij gaan uit van het nieuwe en realistische scenario. Daaruit blijkt dat we zo'n 10% goedkoper zijn. We werken nu aan een geheel nieuw tarievenstelsel voor kinderoncologie. Het is een langdurig proces.'

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2020 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

Het binnenstromende geld heeft het vliegwiel in gang gezet, zegt Clevers: 'Het was best ingewikkeld om artsen en onderzoekers uit het buitenland te interesseren voor het Máxima en dan te moeten zeggen dat we afhankelijk zijn van giften. Nu is de basis op orde. We missen niks meer en beschikken over de modernste apparatuur.'

Begrijpelijkerwijs zijn zieke kinderen een dankbaar doel om geld aan te geven. Andere ziekenhuizen hebben aanzienlijk meer moeite om de begroting sluitend te krijgen. Heeft het Máxima al die binnenstromende miljoenen eigenlijk wel nodig? Clevers: 'De behoefte aan onderzoek is natuurlijk onbegrensd en we hebben in dat onderzoek forse gaten te vullen, met name bij de hersentumoren.'

Het restaurant van het Prinses Máxima Centrum.

Bemensing lastig

Het aantal onderzoekers is wel begrensd. 'De concurrentie is moordend. Veelbelovende jonge artsen die wij op het oog hebben worden ook door de farmaceutische industrie gespot.'

Aan de klinische kant valt het niet mee om de operatiekamers voldoende te bemensen. Pieters: 'Er is een geweldig tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen. Operaties worden daardoor niet uitgesteld, maar het is een enorm gepuzzel, met operaties op gekke uren. Daar moet lucht in komen.'

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.

Robots in de ziekenhuisapotheek

Een van de innovaties in het Prinses Máxima Centrum zijn de twee robots van Canadese makelij in de apotheek. Een primeur voor Europa. Hiermee kunnen honderden steriele producten per dag worden bereid. Pieters: 'Elk kind verlaat het ziekenhuis met een medicijn volledig op maat. Het is een enorme service aan ouders. Ze gaan met een rustig gevoel naar huis.'

De robots zijn grote roestvrijstalen blokken met deurtjes. Je 'voedt' ze met producten – van geneesmiddelen tot spuitjes of infuuszakjes – en een bestand met patiëntgegevens (leeftijd, gewicht), doseringen en type product. De robot gaat rekenen. Bijvoorbeeld: voor deze opdracht heb ik tien spuitjes van 20ml nodig, zes infuuszakjes en deze hoeveelheid geneesmiddelen.

Vervolgens geeft hij instructies. Een robotarm verplaatst alle spullen binnen de steriele machine naar de plekken waar een bewerking plaatsvindt. Uiteindelijk presenteert hij een kant-en-klaarproduct, met etiket en al.

Pieters: 'Stapje voor stapje is de bereiding van medicijnen uit handen van de verpleegkundigen gehaald.' De robot ondersteunt de apotheekmedewerker, waardoor alles sneller, preciezer en nog veiliger wordt. In een normale ziekenhuissetting is soms wel 15% van de bereidingen niet helemaal goed, bijvoorbeeld door rekenfouten of onbedoelde besmettingen met bacteriën van iemands handen. 'Die foutmarge daalt met de robot misschien wel tot onder de 0,1%. Met onze zeer kwetsbare patiënten is dat grote winst.'

De bestuurders verwachten dat het aantal medewerkers het komende jaar verder doorgroeit. Naast verpleegkundigen is de zoektocht vooral gericht op jonge talentvolle kinderoncologen die een deel van hun tijd aan onderzoek spenderen. Vooral tijdens hun eerste jaar, zodat ze tijd hebben de Nederlandse taal voldoende machtig te worden om kinderen goed te kunnen behandelen. Pieters: 'Op congressen en in de contacten met internationale collega's merk ik hoe het Máxima leeft in het buitenland. Ik krijg regelmatig mailtjes van kinderoncologen. Ze willen graag bij ons komen werken. Sommigen vertellen nu al vast Nederlandse lessen te volgen.'

‘Voor mij is de belangrijkste bedrijfskundige les dat het makkelijker is om zeven organisaties te fuseren dan twee’

AcademieNieuwezorg

Bekijk hier het programma 2020 en meld u hier aan

Bekijk [hier](#) de Raad van Inspiratie van de AcademieNieuwezorg

- Rob Pieters, lid raad van bestuur

Een dilemma van alle internationale aandacht is dat het veel verzoeken met zich meebrengt voor de behandeling van zieke kinderen uit het buitenland. Clevers: 'We verkopen regelmatig nee. Dat is moeilijk, maar we hebben bewust getemporiseerd. De groei moet geleidelijk gebeuren.'

'Het woord "arbo" is niet gevallen'

Clevers: 'Ik heb met bewondering gekeken hoe groot de flexibiliteit is als gemotiveerde mensen in een transitie terechtkomen. Het woord arbo is niet gevallen. Je moet niet onderschatten wat een ongelooflijke klus het is geweest om van bijna nul naar een organisatie van 11.000 medewerkers te gaan, waarbij niet één schakeltje mag ontbreken - van de wc's tot en met de IT-huishouding. Daar heb ik eerlijk gezegd wel af en toe wakker van gelegen.'

Pieters: 'Uiteindelijk is de opbouw redelijk rustig verlopen. Voor mij is de belangrijkste bedrijfskundige les dat het makkelijker is om zeven organisaties te fuseren dan twee, omdat het dan niet voelt alsof je het standpunt van de ander hoeft over te nemen maar het voor iederéén anders is geworden.'

Pieters spreekt regelmatig in zaaltjes over zijn ervaringen het afgelopen jaar. 'Dan treed ik op bij Rabo of ING en spreken ze over onze waardecreatie. Is ook zo. Maar ik heb het liever over een heel groot winstoogmerk: meer kinderen genezen.'

De AcademieNieuwezorg is een initiatief van TopSupport en staat onder regie van de conceptuele bedenker en voorheen inhoudelijk verantwoordelijke voor de Masterclass NieuweZorg 3.0, bezoek onze [website](#) voor meer informatie.